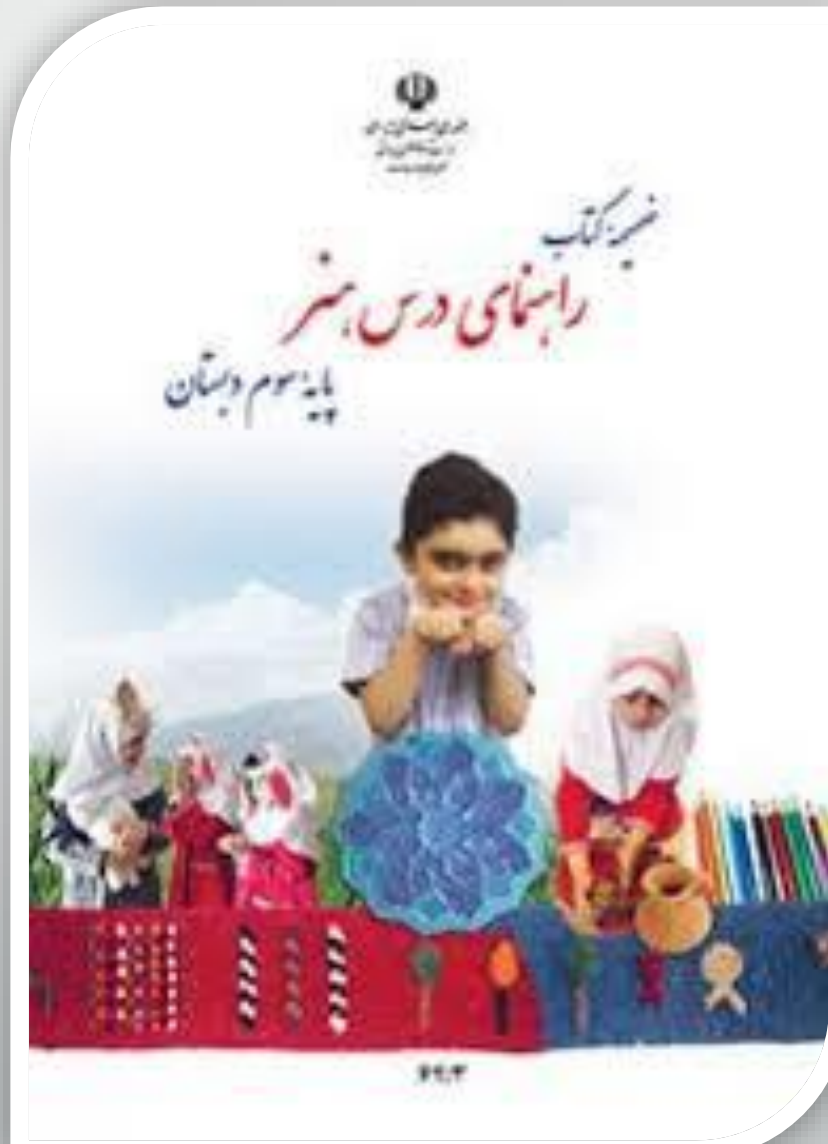

زنبور عسل

هم می تواند استاد تو گردد.

چرا ماده درسی هنر در برنامه درسی مقطع ابتدایی باید گنجانده شود؟

چه چیزهایی باید درباره هنر بدانیم؟

- تعاریف مختلف هنر
- رویکردهای مختلف آموزش هنر برای کودکان
- مفهوم هنر از دیدگاه کودکان
- اهمیت و لزوم درس هنر در برنامه درسی کودکان
- هنر و تربیت
- نقش هنر در پرورش خلاقیت
- بررسی تأثیر آموزش هنر توسط دبیران متخصص در مقطع ابتدایی
- آموزش هنر در ایران

تعاریف مختلف هنر

- صاحب‌نظران و اندیشمندان در موقعیتها و شرایط متفاوت تعاریف متفاوت از هنر ارائه داده اند با تغییر فلسفه اجتماعی ادراکات متفاوتی از هنر در جامعه شکل می گیرد. هنوز تعریف جامع ، کامل و هماهنگ با تغییرات و تحولات جوامع انسانی از هنر وجود ندارد. تعاریف هنر در شرایط زمانی متفاوت و یا دیدگاههای مختلف (به نقل از محمد پور ۱۳۸۲، ص ۱۶-۱۷) عبارتند از:

تعاریف مختلف هنر

- آیت ا... سید علی خامنه ای: هر اندیشه ای که در قالب هنر نگنجد ماندگار نیست.
- شیلر: هنر دعوتی است به سوی سعادت.
- اسکار وایلد: هنر کلید فهم زندگی است.
- ویل دورانت: از آنجا که طبیعت توقف می کند، هنر آغاز می شود.
- نیما یوشیج: آنچه در هنر اساس زیبایی است، راستی و درستی است.
- ارسطو: هنر تقلیدی از طبیعت است.
- هگل: هنر تجلی روح کامل است.
- تولستوی: هنر انتقال تجربه شخصی هنرمند و سرایت دادن این احساس به دیگران است.
- مولی ناگی: هنر ابزار تیز کننده حواس است و چشم ها، مغز و احساسات را تیز می کند.

متخصصین تعلیم و تربیت و روانشناسان

- کارهای **هنری کودکان** را وسیله ای جهت **شناخت رشد کودک** و **پیشرفت** او در رسیدن به اهداف آموزشی مربی می دانند.

رویکردهای مختلف آموزش هنر برای کودکان

۱- رویکرد بالینی

۲- رویکرد رفتارگرایان

۳- رویکرد تکاملی

۴- رویکرد هنرمندانه

رویکرد بالینی

از سال ۱۹۴۰ به بعد پژوهشگران به ارتباط نقاشی با عواطف و انگیزه های کودک در نقاشی پی بردند.

نقاشی کودکان نشان دهنده نکاتی است که برای کودک اهمیت داشته و مورد توجه اش می باشد.

نماد انسان بیش از نمادی توجه این گروه را جلب می کند.

نحوه ترسیم بازوها، اندازه بدن در مقایسه با سایر اعضای بدن و حتی تعداد دکمه های روی پیراهن و یا لباس نیز گاه می تواند نکته مهمی را فاش سازد.

هنر وسیله ای جهت شناخت و کشف مشکلات درونی و تجربیات ناگواری است که در فرایند رشد کودک تأثیر گذاشته است.

رویکرد رفتارگرایان

رفتارگرایان بیشتر به فعالیت هایی توجه دارند که باعث **تقویت یا شکل دادن رفتار** کودک می شود.

زیرا معتقدند که **محیط** در شکل گیری **شخصت کودک** تاثیر بسزایی دارد.
به طوری که با **تغییر محیط یا تغییر ساختار محیط**، کودک نیز تغییر می کند.
و نتیجتاً نقاشیهایش نیز تحت تاثیر این تغییر قرار می گیرد.

معیار این گروه برای ارزیابی :

آیا کودک در نقاشیهایش از **رنگها** بهتر استفاده می کند؟

آیا **پرسپکتیو** (نشان دادن دوری و نزدیکی اجسام در فضا) را می فهمد و به طور صحیح آن را به کار می برد؟

رویکرد رفتارگرایان

کسب مهارت های هنری لازمه فعالیت های خلاقانه نیست.

کودکان معمولاً در دوران پیش دبستان با علاقه و شوق زیاد آزادانه به بیان هنری می پردازند.

لیکن وقتی وارد **سیستم آموزش رسمی** می شوند، به تدریج آزادی بیان هنری و خلاقیت خود را از دست می دهند. علت این امر عدم آشنایی به مهارت های طراحی و نقاشی نیست. بلکه روش های نادرست ارزشیابی و برخورد انتقادآمیز و راهنمایی های غلط باعث می شود که کودک در نحوه بیان هنری خود محدود و محدودتر شده، نتیجتاً انگیزه و علاقه ای به ادامه فعالیت هنری نداشته باشد.

رویکرد رفتارگرایان

آموزش مستقیم در مورد نحوه استفاده از رنگها، تشخیص هارمونی رنگها، رعایت قوانین پرسپکتیو، اصول طراحی، رعایت تناسبها و غیره می تواند چنین فعالیت دلپذیر و خوشایند را به یک تجربه ناگوار تبدیل کند.

غالباً معلمین که معتقد به این نظریه هستند کارهای هنری کودک را وسیله ای برای تعیین میزان موفقیت دانش آموز در رسیدن به هدفهای پیش بینی شده و مشخص می دانند. و در جستجوی شواهدی هستند که تا موفقیت آنان را در روش تدریس ارزیابی کند.

رویکرد تکاملی

روانشناسان پیرو رهیافت تکاملی معتقدند که **محیط و آموزش** تاثیر چندانی در رفتارهای هنری کودکان ندارند.

هر نقاشی کودک مرحله ای از تکامل رشد هنری او را نشان می دهد.

اگر چه کودک گاه تحت تاثیر تشویق مربی و بزرگسال ممکن است بتواند نقاشی اش را در مقیاس بزرگتر و یا گسترده تر ترسیم کند، لیکن **روش و سبک** نقاشی او و یا مفهوم ذهنی که میل به توصیف آن دارد تغییر نمی کند.

زیرا کودک تا زمانی که آمادگی لازم برای تغییر را نداشته باشد نمی تواند نقاشی اش را تغییر بدهد.

عملکرد مربیان معتقد به رهیافت تکاملی

کودکان را در انجام کارهای هنری **آزاد** می گذارند و دخالتی مستقیم در فعالیت های کودکان ندارند.

وظیفه مربی منحصر به تهیه ابزار و وسایل مناسب هنری و فراهم نمودن مکانی مناسب می باشد.

رویکرد تکاملی

با توجه به تفاوت‌های فردی کودکان همه آنها نمی‌توانند
در یک زمان به یک تصویر ذهنی یکسان دست یابند.

تغییرات محیط می‌تواند تاثیر زیادی در سرعت رشد
داشته باشد ولی الگوی رشد تابع محیط نیست.

رویکرد هنرمندانه

نقش مربی هنر تهیه مواد و وسایل مناسب، آموزش مهارت‌های هنری لازم و برانگیختن کودک به گونه ای که به انجام و ادامه فعالیت‌های هنری مانند طراحی و نقاشی علاقمند گردد.

فعالیت های هنری مرحله به مرحله آموزش داده می شود. بدون آنکه به سطح رشد جسمی و روانی او توجه شود.

رویکرد هنرمندانه

- در برنامه دوره **کودکستانی و دبستانی** نحوه استفاده از آبرنگ و قلمو و گواش
- نوجوانان دوره **راهنمایی** تجربه نقش برجسته روی مس و کنده ماری روی یونولیت، حصیربافی، طراحی گلیم و نحوه بکار بردن قلم و جوهر
- جوانان **دبیرستانی** در زمینه منبت کاری ، سفالگری روی چرخ، استفاده از رنگهای اسپری مانند فوتک و ایربراش

نتیجه گیری از رویکردهای مختلف آموزش هنر به کودکان

یکی از نکات بسیار مهم در درک آثار هنری و خلاقه اهمیت و توجه به **فردیت نقاش** و سعی در شناخت و درک **خصوصیات فردی** وی می باشد.

در ارتباط با نقاشی کودکان **محتوی اهمیت چندانی ندارد** بلکه آنچه مهم جلوه می کند **روشی است** که هر کودک برای توصیف آن محتوی بکار می برد.

نتیجه گیری از رویکردهای مختلف آموزش هنر به کودکان

کودک سعی می کند **تمامیت وجود خود** را، آنچه هست به تصویر بکشد. بدین معنی که احساساتش، تمایلاتش، افکارش، کشفیاتش را در نقاشیها منعکس می کند.

کودک پیش دبستانی غالبا نقاشی خود را **روز بعد** تشخیص نمی دهد.

مفهوم هنر از دیدگاه کودکان

هنر از نظر کودک وسیله ای جهت بیان احساسات و افکار است.

کودک محیط اطراف خود را آن گونه که می بیند **ترسیم نمی کند**. بلکه ترسیمهای وی مبتنی بر برداشت او از پدیده های خارجی است و با رشد کودک و تغییر نگرشها و تفکر وی ترسیمهایش نیز تغییر می یابد.

مفهوم هنر از دیدگاه کودکان

برخی مربیان سعی می کنند در کلاسهای هنر روشهای **آموزش مستقیم** را **بکار گیرند**. و در مورد نحوه رنگ آمیزی، انتخاب رنگ صحیح ، نحوه سایه زدن، شکل و فرم اشیا به کودکان آموزش می دهند و حتی گاه در انتخاب موضوع کودکان را آزاد نمی گذارند.

چنین روشهای بازدارنده منجر به **سلب خلاقیت** و تشویق به **کپی برداری و تقلید** می شود.

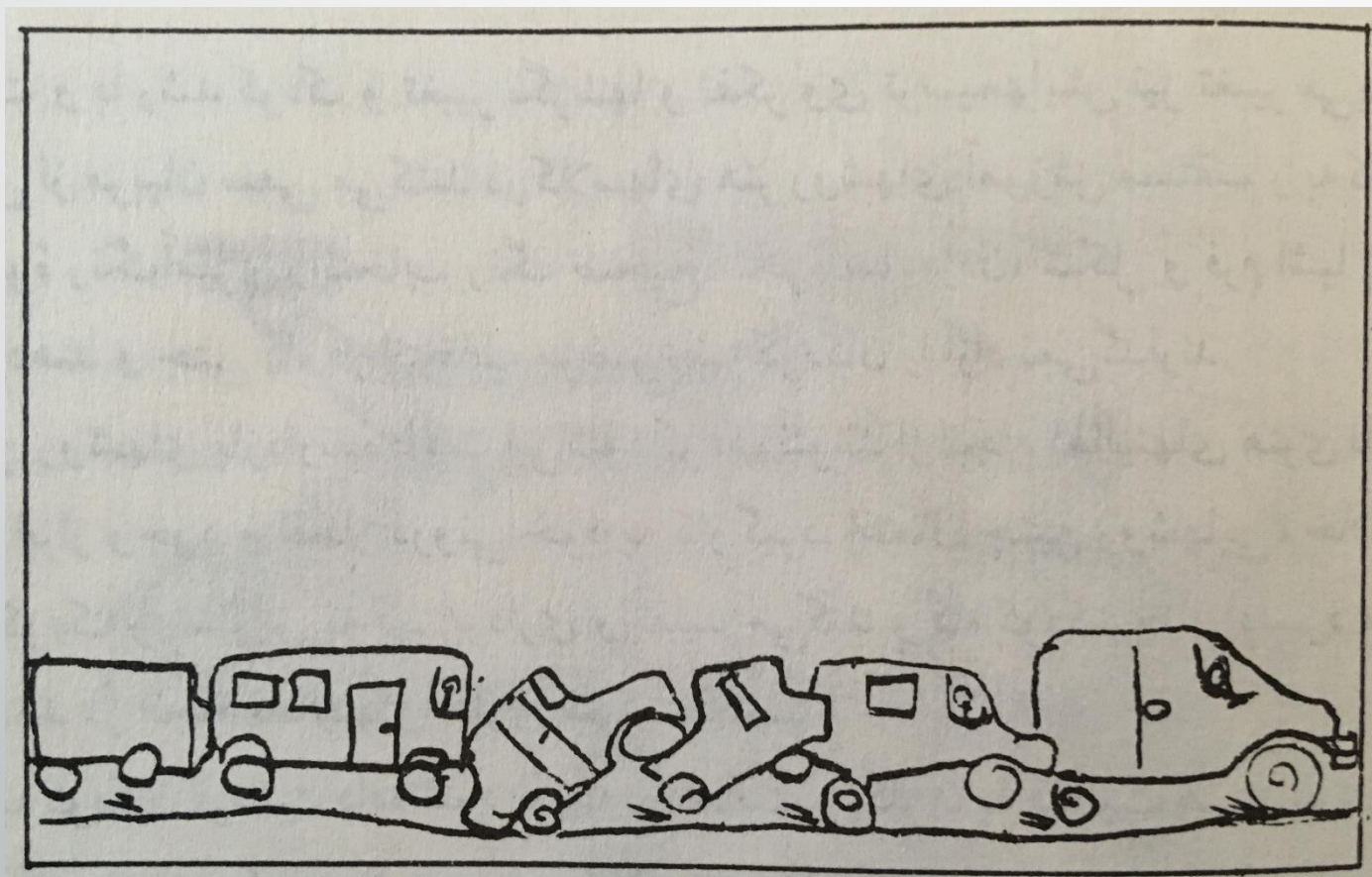
مفهوم هنر از دیدگاه کودکان

اگر به کودکان فرصت داده شود تا بدون دخالت بزرگترها به فعالیت هنری بپردازند و رشد پیدا کنند، **نیازی به محرک جهت پرورش خلاقیت در کودکان نخواهد بود**. هر کودک بدون ترس و خجالت خلاقیت خود را بکار خواهد گرفت و با اعتماد به نفس بکار خود می پردازد.

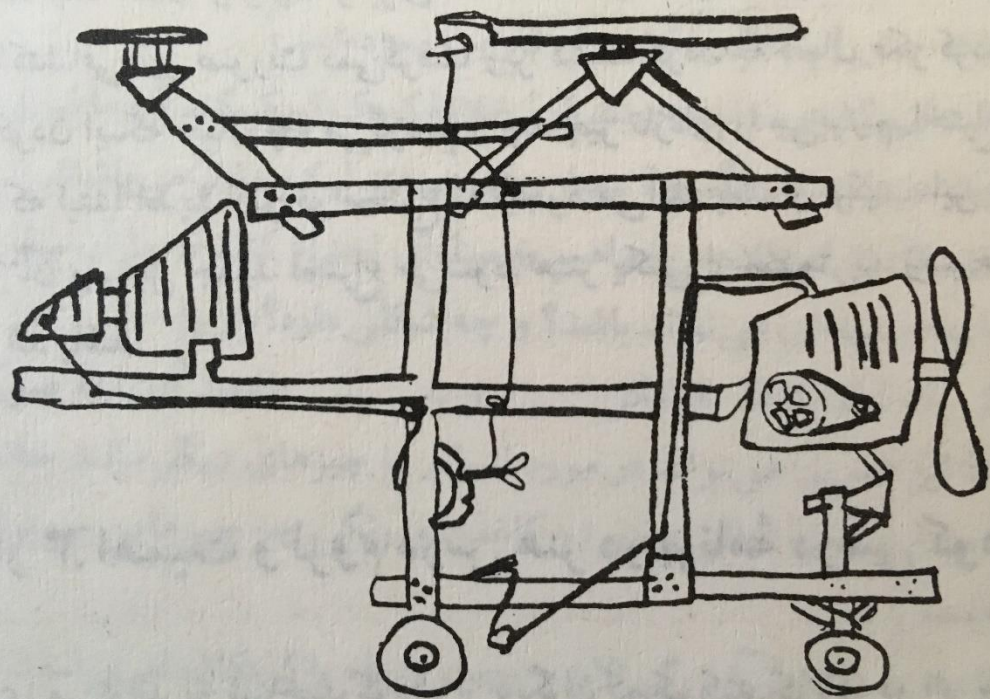
در حالی که نتیجه کار هنری کودکان اهمیت چندانی ندارد بلکه **انجام فعالیت و کسب تجربه** بیشتر مورد نظر است.

مفهوم هنر از دیدگاه کودکان

کودک **علاقه و میزان آگاهی خود از محیط اطرافش** را در نقاشیهایش نشان می دهد.

مفهوم هنر از دیدگاه کودکان

طراحی زیر توسط پسر ده ساله ترسیم شده است. تصویر شاید زیبا نباشد، اصولاً زیبایی مورد نظر نبوده است. آنچه اهمیت داشته نحوه کار هر یک از اجزا و **خلاقیت کودک در بیان هنری و آگاهی وی نسبت به نحوه عملکرد ماشین** می باشد.

که نشان می دهد کودک ضمن کشیدن این طرح، بسیار فکر کرده و در مشاهداتش **دقیق** بوده و به **جزئیات** توجه خاص داشته است.

اظهار نظر غلط : (این هواپیما شبیه هواپیمای واقعی نیست.)

اهمیت و لزوم درس هنر در برنامه درسی کودکان

فعالیت های هنری می تواند به **شناخت کودک از دیگران** کمک کند.

برای انجام هر کاری تنها **یک روش صحیح و یک راه درست وجود ندارد** به همین خاطر می باید **فکر و عقیده دیگران** را نیز محترم دانست.

کودک به ارزش و لزوم **تشریک مساعی و همکاری** نیز پی می برد.

اغلب نقاشیهایی که از نظر ما بزرگسالان تکراری و یکنواخت است، می تواند برای کودک ناراحت و عصبانی **عامل تسکین دهنده** باشد.

اهمیت و لزوم درس هنر در برنامه درسی کودکان

هنر اگر به درستی آموزش داده شود باعث **تقویت قوه خلاقه و ابتکار** و همچنین **تقویت حس استقلال** کودک نیز می شود.

مثال ۱: از کودکان می خواهیم (وسیله ای اختراع کنند که با آن سفر کنیم، می گوییم، به نظر شما چه وسیله ای می تواند باشد؟ و چه شکلی دارد؟

مثال ۲: اگر یک قطعه کاغذ به شکل و یا داشتید آن را به صورت چه حیوانی در می آوردید؟

مثال ۳: با این جعبه خالی و مقوا و کاغذهای رنگی چخ چیزهایی می توانید بسازید که فکر خودتان باشد.

هنر و تربیت

ارائه ی امور پرورشی به مخاطبین می بایست جذاب باشند منشأ این جذابیت بعد زیبایی شناختی ارائه ی آنهاست، چنانچه توجه به بعد زیبایی شناختی در اجرای امور تربیتی هماهنگ با تحولات و تغییرات اجتماعی و فرهنگی و... مخاطبین صورت پذیرد جذابیت و توسعه ی این امور را بدنبال خواهد داشت. در فرایند های زیبایی شناختی، از دیدگاه تاریخی، عرف، سنتها و مقررات ویژه ای به وجود آمده است که خود هنرمندان و منتقدان هنری مورد بحث قرار می دهند. با تغییر فلسفه ی مسلط اجتماعی و محیط این مقررات و سنتها به چالش کشیده می شوند و هنر مندان فرایند های زیبایی شناختی جدیدی را خلق خواهند نمود.

- هنر نقاشی و خوشنویسی در فعالیتهای تربیتی
- هنر قصه گوئی و تأثیرات تربیتی آن
- هنر موسیقی و شعر در فعالیت های امور تربیتی
- رنگ ها و نقش آن ها در تعلیم و تربیت
- درک هنری لازمه توسعه فعالیتهای امور تربیتی در مدارس

بررسی تأثیر آموزش هنر توسط دبیران متخصص در مقطع ابتدایی

- آموزش هنر در دوره ی ابتدایی
- اهمیت آموزش هنر در سنین ابتدایی در رویکردهای تربیتی معاصر کاملاً مبرهن و واضح است. چرا که تجربه های یادگیری هنر در کودک، ماندگار بوده و بر روابط کودک با دیگران تأثیر مستقیم و اساسی گذاشته، باعث تقویت ابراز وجود کودک و افزایش مهارت های تفکری و تعاملی، مشارکتی و همکاری و ... کودک می شود. در این میان نقش معلمان هنر خصوصاً معلمان دوره ی ابتدایی که نقش راهنما و هدایت کننده کودک را برعهده دارند بسیار ضروری است تا آنها را در مسیر صحیح هنری هدایت نمایند.
- آموزش هنر در دوره ی ابتدایی در ایران از دو شکل و شیوه کاملاً متفاوت و متضاد که هر دو روش تا حد زیادی دارای اشکال هستند، تبعیت می کند. این دو روش شامل :
- **1 دادن الگو های تصویری مشخص برای کپی برداری و الگو برداری دانش آموزان و محدود کردن دانش آموزان که مانند این تصاویر بکشند و از الگو تبعیت کنند.**
- **2 آزاد گذراندن کامل دانش آموزان در کلاس و رها کردن آنها به حال خود**

آموزش هنر در ایران

- سیرتاریخی آموزش هنر در ایران
- وضعیت کنونی آموزش هنر در ایران

تاریخچه آموزش هنر در جهان

تا پیش از قرن بیستم آموزش هنر فقط برای کودکان طبقه‌ای خاص مانند توانگران اقتصادی و سیاسی ارائه می‌شد.

به عبارتی آموزش عمومی هنر از قرن هجدهم میلادی مورد توجه قرار گرفت. می‌توان گفت که آغازگر این حرکت بنجامین فرانکلین بود که در سال ۱۷۴۹ از گنجاندن درس هنر در برنامه‌های درسی مدارس دفاع کرد.

در سال ۱۹۲۴ بله بایوس (BeleBaos) کتاب «هنر در مدارس» را در راستای ارزش‌گذاری به آموزش کاربردی هنر منتشر کرد و در سال ۱۹۳۸ کتاب «برنامه تلفیقی هنر در مدارس» منتشر شد که اهمیت درس هنر را در یادگیری سایر دروس مورد تأکید قرار می‌داد. بلانشه جفرسون (BlancheJefferson) کتاب «آموزش هنر برای کودکان» را در سال ۱۹۵۹ منتشر کرد.

ویکتور لوونفلد (ViktorLowenfeld) معتقد بود که بیان انفرادی خویشتن به زبان هنر، لازمه رشد سالم عاطفی و شخصیت فرد است

برای نمونه در ۱۹۰۴ فرانس شی چک (FranzCizek) هنرمند اتریشی، کلاس‌های مخصوص کودکان خود را در مدرسه هنرهای کاربردی وین آغاز کرد. وی مخالف واقع‌گرایی در نقاشی کودکان بود

تاریخچه آموزش هنر در ایران

سال	سرفصل	اول ابتدایی	دوم ابتدایی	سوم ابتدایی	چهارم ابتدایی	پنجم ابتدایی	ششم ابتدایی
۱۲۸۸	-	-	-	-	-	-	-
۱۳۱۶	سرود-خوشنویسی-نقاشی- رسم	۱ ساعت	۱ ساعت	۳ ساعت	۴ ساعت	۳ ساعت	۳ ساعت
۱۳۱۹	سرود-خوشنویسی-نقاشی- رسم	۲ ساعت	۴ ساعت	۴ ساعت	۴ ساعت	۶ ساعت	۶ ساعت
۱۳۲۸	سرود-خوشنویسی-نقاشی- کاردستی	۲ ساعت	۴ ساعت	۴ ساعت	۴ ساعت	۶ ساعت	۶ ساعت
۱۳۴۲	خوشنویسی-نقاشی-کاردستی	۵ ساعت	۵ ساعت	۵ ساعت	۵ ساعت	۸ ساعت	۸ ساعت
۱۳۴۵		۵ ساعت	۵ ساعت	۴ ساعت	۴ ساعت	۴ ساعت	۴ ساعت
۱۳۷۵		۵ ساعت	۵ ساعت	۱/۵ ساعت	۱/۵ ساعت	۱/۵ ساعت	-

نقش هنر در پرورش خلاقیت و ارتقای سلامت روانی دانش آموزان

هنرهای تجسمی (طراحی و نقاشی)، ادبیات (شعر، قصه، داستان و...)، موسیقی، کارهای دستی (گل آرایی، گل کاری، منبت و...) و هنرهای نمایشی (سینما و تئاتر) در درک زیبایی طبیعت و شگفتیهای زندگی، و به تبع آن بالا بردن قدرت درک دانش آموزان و قرار دادن آنها در جریان رشد خلاقیتهای ادبی و هنری نقش بسزایی دارند و نیز با ایجاد آرامش، باعث کاهش پریشانیهایی فکری و عاطفی و اختلالات روانی می شوند.

رابطه هنر و روانشناسی

هنر را میتوان یکی از کارآمدترین ابزار و روشهای تربیت آدمی در عصر امروز به شمار آورد که نتایج و آثارش در ابعاد گوناگون، به ویژه در زمینه خلاقیت و سلامت روانی، از مهمترین آنهاست.

با توجه به اینکه هنر میتواند با در نظر گرفتن نیازهای عالی آدمی وی را به مراحل نهایی تکامل رهنمون گردد، ضرورت بهره گیری از آن در مدارس به منظور رشد خلاقیت و ارتقای سلامت روانی دانش آموزان بیش از پیش احساس میشود.

از این رو از طریق **نقاشی کودکان** نیز میتوان در تشخیص چگونگی **رشد** ذهنی، **عقلانی و مشکلات عاطفی** استفاده کرد و همچنین در ارتقای بهداشت روانی و درمان مشکلات روانی - عاطفی آنها اقداماتی مؤثر به عمل آورد.

هنر از مدتها پیش مورد توجه روانکاوان و روانشناسان برجسته بوده و مطالعات و تحقیقات متعددی توسط آنان در خصوص بررسی حالات روانی هنرمند و تحلیل روانشناختی آثار هنری به عمل آمده است.

• فروید

• بروئر

• آدلر

• یونگ

هنر و روانشناسی به تدریج از تاثیرات متقابل سود جسته اند.

- سبک جریان آزاد فکری یا تداعی آزاد در ادبیات
- تصویر اشیاء با تکنیک کویستی
- انعکاسی رویاهای زمان پیداری در سورئالیسم
- عبارت پردازی های بی معنی در مکتب دادائیسم

رابطه هنر و خلاقیت

هنر به کودکان امکان می دهد تا با کارهای عملی "ساختن"
و "طراحی کردن" را تجربه کنند و این خود موجب **پرورش**
خلاقیت و نمونه سازی مشاهده ای مستقیم آنان می شود.
جان لنکستر

رابطه هنر و نیازهای روانی

- پاسخ به نیازهای روانی کودک
- ایجاد شرایط مناسب جهت اشتغال به فعالیت های خلاقانه و هنری و
- بهره مندی از تأثیرات سازنده آن

این عامل شرایط مناسبی جهت ابراز محبت متقابل و بهره گیری از محبت یکدیگر فراهم می آورد. علاوه بر این، آثار هنری موجب افزایش میزان دانش و اطلاعات، راهنمایی غیرمستقیم در حل مشکلات و آشکار نمودن نحوه نگرش نسبت به امور می شود. لذا هنر تأثیرات مطلوبی در نیازهای شناختی و پرورش ذهن و عقلانی فرد دارد.

نقش تربیتی هنر

بسیاری از صاحب‌نظران به جنبهٔ تربیتی هنر معتقدند. به نظر آنها، در حقیقت نه تنها کار، بلکه هنر هم می‌تواند بهترین نمایش‌دهنده درون انسان باشد ۶۷ (فروبل، ۱۹۴۰) و مسلماً نقش اساسی در رشد عاطفی و روانی او ایفا کند.

شیلر، هم به جنبهٔ تربیتی هنر معتقد است و هم به جنبهٔ شناسایی آن.

نقش تربیتی هنر

الف) ایجاد آرامش:

ب) توانایی پالایش روانی :

پ) داشتن نقش اصلاحی:

ت) شکوفایی ارزشهای اصیل انسانی

ث) ایجاد خلاقیت و اعتماد به نفس:

نقش هنرهای تجسمی (نقاشی) در تربیت

نقاشی و طراحی از مهمترین عوامل در بیان مقاصد، افکار، عقاید و نیازهای درونی بشر محسوب شده است.

نقش موسیقی در تربیت

شهید مطهری در کتاب (تعلیم و تربیت در اسلام) موسیقی هایی را که موجب سبکی عقل می گردند، دارای قدرت عظیم و فوق العاده ای در جهت پاره کردن پرده تقوا و عفت انسان می داند. (مطهری، ۱۳۷۷)

نقش ادبیات (داستان و شعر) در تربیت

شعر و داستان از دیدگاه اسلام قابل بحث و بررسی زیاد است. علامه امینی در الغدیر می گوید: (تأثیر شعر خوب و زیبا را بالاتر از هر دعوت و تبلیغی می یابی.)

نقش کارهای دستی در تربیت

بطور کلی، کارهای دستی تمرین خلاقیت است و بیشتر از طریق جمع آوری اشیا حاصل می شود. به نظر می رسد که میان فعالیت های مغزی و فعالیت های دستی مناسب نسبت معکوسی وجود دارد. طبق گفته آلفرد نورت وایتهد: (عدم استفاده از کارهای دستی، یکی از علل رخوت فکری Aristocratie هاست.

نقش سینما و تئاتر در تربیت

در نگرشی وسیع تر، حج مسلمانان از دید روانشناسان یک تئاتر دسته جمعی است که قسمتی از زندگی حضرت ابراهیم و هاجر و اسماعیل را دربر می گیرد و پیام آن عشق و پرستش و ایثار و تسلیم انسان در برابر فرمان های خداست.

محمد آل اسحاق ارائه تئاترهای مفید(مثلا تئاتری که نیروهای عقل و نیروهای شیطان را در برابر هم قرار میدهدهد) را روشی مؤثر برای ارائه مفاهیم عقلی می داند.

بازی های نمایشی و تخیلی علاوه بر نقش درمانی، در رشد ابعاد مختلف شخصیت تأثیر در خور توجهی دارند؛ از جمله م میتوان به رشد اجتماعی، تقویت اعتمادب همنفس و رشد قدرت تکلم کودک اشاره کرد

نقش گل کاری و گل آرایی در تربیت

ماکسیم گورگی، نویسنده مشهور روس، در نامه خود به پسرش می نویسد:

تو سفر کرده ای، ولی گل هایی که به دست تو کاشته شده اند، باقی مانده و رشد می کنند. زمانی که آنها را نگاه می کنم، می اندیشم که پسر من چه یادگارهای زیبایی از خود به جا نهاده است. اگر در دوران زندگی خود نیز همواره و همه جا برای مردم یادبودهای نیک و زیبایی از افکار و اعمال و کردار خود به جا بگذاری، سالیان زندگی تو دلنشین و لذت بخش سپری خواهد شد... و این احساس تو را از روح عالی برخوردار خواهد کرد. همیشه به یاد داشته باش که هدیه دادن لذت بخش تر از هدیه گرفتن است.

نتیجه گیری

1.

2.

3.

شیلر دربارهٔ مقام هنر چنین می گوید:
از نظر فعالیت، زنبور عسل می تواند استاد تو باشد و از جهت زندگی گرمی می تواند
معلم تو گردد، ولی هنر را تو ای انسان، تنها تو می توانی مالک باشی

با تشکر از صبر و حوصله ای که قبلا برای کسب آن تلاش
کرده اید.

محمدی

دانشگاه فرهنگیان

تابستان ۹۷